

บทบาทวุฒิสมาชิกในกระบวนการทางการเมืองไทย (พ.ศ. 2516-2536)

ร้อยตำรวจเอก กิจจา แสงขวลิต



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-197-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17526802

ROLES OF SENATOR IN THE THAI POLITICAL PROCESS
(1973-1993)

POLICE CAPTAIN KITJA SEANGCHAWALIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

199~~0~~

ISBN 974-634-197-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทภูมิสถาปัตย์ในกระบวนการทางการเมืองไทย
(พ.ศ.2516-2536)

โดย ร้อยตำรวจเอก กิจจา แสงสวัสดิ์

ภาควิชา การปกครอง

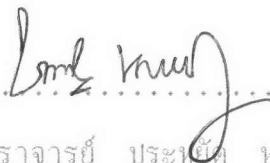
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ จงสุวรรณ)

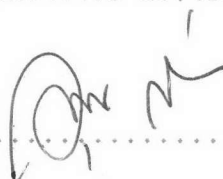
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสงค์ หงษ์ทองคำ)



..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)



..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

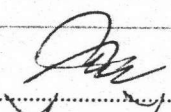
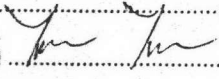
กัจจา แสงสวัสดิ์, ร.ค.อ. : บทบาทวุฒิสมาชิกในกระบวนการทางการเมืองไทย (พ.ศ. 2516-2536) ROLES OF SENATOR IN THE THAI POLITICAL PROCESS (1973-1993) อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร, 188 หน้า. ISBN 974-634-197-9

การศึกษาเรื่องบทบาทวุฒิสมาชิกในกระบวนการทางการเมืองไทย (พ.ศ.2516-2536) เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จากเอกสารต่าง ๆ เป็นหลัก (Documentary Research)

การศึกษาเรื่องบทบาทวุฒิสมาชิก พ.ศ.2516-2536 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาถึงที่มาของวุฒิสมาชิกและบทบาท อ่านาหน้าที่ของวุฒิสมาชิกภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกับบทบาทการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบว่าวุฒิสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้ง โดยฝ่ายบริหารทำให้ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นตัวแทนประชาชนได้ และพบว่าวุฒิสมาชิกทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง มากกว่าผลประโยชน์ของประชาชนพบว่าในข้อเท็จจริงการดำเนินงานของวุฒิสมาชิกมีบทบาททางการเมืองน้อยมาก

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2538

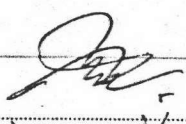
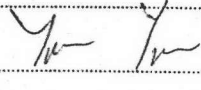
ลายมือชื่อนิสิต ร.ค.อ. 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C531888: MAJOR GOVERNMENT
 KEY WORD: SENATOR / BACKGROUND / ROLES / BEHAVIOUR
 KITJA SEANGCHAWALIT, POL.CAPT. : ROLES OF SENATOR IN THE THAI
 POLITICAL PROCESS (1973-1993) : ASST. PROF. CHAIYAN CHAIYAPORN, Ph.D.
 188 pp. ISBN 974-643-197-9

The study of roles of senator in the Thai political process (1973-1993) is a descriptive analysis by documentary research.

This study about the roles of senator in Thai political process during 1973-1993 has the purpose to examine the background of senator and its authority with regard to their commandments under the constitution and their actual political role.

The study shows that senator who came from an appointment by executive power were lacked of self dependence so they could not act as own people's representatives and tended to protect their advantages. It also found that senator have very little political roles in their actual process.

ภาควิชา.....	การปกครอง.....	ลายมือชื่อนิสิต..... 
สาขาวิชา.....	การปกครอง.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 
ปีการศึกษา.....	2538.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือแนะนำจาก ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร อาจารย์ที่ปรึกษา และด้วยความกรุณาให้คำแนะนำจาก รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ ประธานกรรมการ และ รศ.ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี กรรมการ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่รัฐสภา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบแทบเท้าบิดา มารดา ผู้มีพระคุณที่เห็นคุณค่าความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตั้งแต่เยาว์วัยมา จนสามารถเข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาแห่งนี้

ท้ายสุดขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งหลาย ที่กรุณาให้การศึกษากับผู้เขียนให้ได้ ได้รับความรู้มาจนถึงปัจจุบัน เปิดโลกทรรศน์ผู้เขียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ได้รับความคิดและความเป็นไปของสังคม ตลอดจนรู้เท่าทันสิ่งต่างๆ ทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดขึ้น

ร้อยตำรวจเอกกิจจา แสงขวลิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่	
1. บทนำ	1
สภาพความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามความหมาย	7
สมมุติฐานของการวิจัย	8
ข้อจำกัดและอุปสรรคในการเก็บข้อมูล	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีการดำเนินการวิจัย	9
การนำเสนอวิทยานิพนธ์	10
2. แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	11
รูปแบบของระบบรัฐสภา	15
รัฐสภาอังกฤษ	15
รัฐสภาอเมริกัน	18
พัฒนาการของระบบรัฐสภาไทย	20

3. วุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517	25
ความเป็นมาของวุฒิสมาชิก	25
วุฒิสมาชิกชุดที่ 1- 4	26
สภาพแวดล้อมทางการเมืองก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2517	29
วุฒิสภาชุดที่ 5 ตามรัฐธรรมนูญ 2517	32
สมาชิกภาพของวุฒิสมาชิก	33
จำนวนและสัดส่วนในสภา	35
การประชุมรัฐสภา	35
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา	37
การแต่งตั้งวุฒิสมาชิก	40
บทบาทสำคัญของวุฒิสมาชิก	41
4. วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2521	46
สภาพแวดล้อมทางการเมืองก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2521	46
วุฒิสภาชุดที่ 6	49
สมาชิกภาพของวุฒิสมาชิก	50
จำนวนและสัดส่วนในสภา	53
การประชุมรัฐสภา	53
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา	55
การแต่งตั้งวุฒิสมาชิก	61
บทบาทสำคัญของวุฒิสมาชิก	71
5. วุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ 2534	91
สภาพแวดล้อมทางการเมืองก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2534	91
วุฒิสภาชุดที่ 7	95
สมาชิกภาพของวุฒิสมาชิก	95

จำนวนและสัดส่วนใบสุภา	97
การประชุมรัฐสภา	97
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา	98
การแต่งตั้งวุฒิสมาชิก	101
บทบาทสำคัญของวุฒิสมาชิก	103
6.บทสรุป	108
ข้อเสนอแนะ	114
รายการอ้างอิง	116
ภาคผนวก	119
ประวัติผู้เขียน	188